

Etiquette op kindermaat

Zeg dank u. Zit recht. Wees beleefd. Eet met mes en vork. Etiquette leer je je kinderen niet met duffe regeltjes, maar door uit te leggen hoe het rekening kan houden met anderen. En zo kan jij met een gerust hart met je kroost op stap gaan. DOOR **ALEXANDRA DE LAET**

Welke ouder herkent de situatie niet? Je staat met je kind in een winkel en het gooit zich op de grond en begint te krijsen omdat het zijn zin niet krijgt, het simpelweg beu is of om nog een andere reden. Maar ook andersom maken we het allemaal wel eens mee. Je hebt een babysit gezocht, een leuk restaurantje gereserveerd voor een rustig avondje met twee en bij aankomst blijkt dat het koppel naast jou zijn kroost wel heeft meegebracht en die kinderen bovendien tikkertje spelen rondom jullie tafeltje. 'We ergeren ons allemaal wel ergens aan', zegt **Kevin Strubbe**, die als butler heeft gewerkt voor Prins Filip en als consultant optreedt in de horeca. De ene vindt smakken irritant, de andere gruwet van slappe handjes, een volgende ergert zich wanneer er niet met twee woorden wordt gepraat. 'Etiquette heeft het nadeel dat je niet altijd kan doen waar je zin in hebt', zegt ook **Reinildis Van Ditzhuyzen** die net als Strubbe boeken schrijft over etiquette en onlangs een gids heeft uitgegeven voor kinderen. 'Anders moet je op een onbewoond eiland gaan wonen. Daar mag je keihard schreeuwen, in je neus peuteren en wat je verder ook maar wil. Niemand zal last van je hebben.'

ETIQUETTEREVIVAL

Etiquette is aan een revival toe. 'Iedereen doet maar wat en daar ergeren mensen zich aan',

zegt Van Ditzhuyzen. 'Ook ouders zijn er zich meer en meer van bewust dat je makkelijker slaagt in het leven wanneer je een aantal dingen onder de knie hebt. Dat gaat van beleefdheid, over gsm-gebruik in gezelschap tot tafelmanieren in een restaurant. We vinden het belangrijk dat we met onze kinderen 'kunnen buitenkomen'.'

De tijd van vrijheid/blijheid is voorbij, stelt ook Strubbe vast. 'De meeste ouders beseffen dat etiquette je voorthelpt op heel wat momenten in je leven. Etiquette is echt niet meer iets van een oude man met een strik die komt zeggen wat niet mag. Omgangsvormen zorgen ervoor dat je tof overkomt. Later bij een sollicitatiegesprek of een diner voor je werk, maar ook als kind wanneer je ergens gaat spelen of in een winkel een snoepje krijgt. Je merkt op bedrijfsrecepties meteen wie zich op zijn gemak voelt omdat hij weet hoe het hoort en wie in een hoekje kruipt omdat hij zich ongemakkelijk voelt in zo'n omgeving.'

JONG GELEERD

Wanneer je je kind leert omgaan met bestek en dankjewel zeggen, heeft het daar dus eigenlijk jaren later nog dagelijks plezier van. Maar hoe begin je eraan om je kind etiquette bij te brengen? En wanneer? Wel: meteen, zeggen de specialisten. Uiteraard kan je van een peuter van twee en een kind van zeven niet hetzelfde verwachten, maar het is niet verkeerd om alvast iets te verwachten en hen meteen te tonen hoe het hoort. 'Etiquette

aanleren doe je best zo vroeg mogelijk,' zegt Van Ditzhuyzen, 'en meteen op alle vlakken tegelijk. Tafelmanieren, beleefd begroeten,... Als je het er met de paplepel ingiet, wordt het een tweede natuur. Van een kind van drie mag je heus wel verwachten dat het even ophoudt met zijn spel om iemand die binnenkomt de hand te schudden. Dat is net zo logisch als je lepel in je mond stoppen en niet in je oor. Begin er daarom meteen aan. Dan heb je het gehad en is het niet veel werk. Als je je kinderen op hun tiende tafelmanieren wil bijbrengen, moet je hen eerst andere dingen afleren en dat is veel moeilijker.' Bovendien is er weinig waarvoor zoveel oefenmogelijkheden voor het grijpen liggen. Want je zit elke dag wel eens thuis - en liefst met het hele gezin - aan de tafel en je gaat geregeld met je kroost op stap. Zo zijn er in het dagelijkse leven voortdurend situaties waarbij etiquette op een onuitgesproken manier een belangrijke rol speelt. Dat is trouwens net wat het zo leuk maakt: iedereen heeft ermee te maken en iedereen wordt er beter van als we wat meer rekening houden met elkaar.

HET GOEDE VOORBEELD

Daarbij mag het natuurlijk niet beperkt blijven tot het opsommen van regeltjes, want zo iets leren kinderen natuurlijk niet voor hun plezier. Leg uit waarom iets zo of zo hoort. Je wacht met eten tot iedereen aan tafel zit, omdat het niet beleefd is om al te beginnen en

(MET) KINDEREN OP BEZOEK

Je bent de baas in je eigen huis, daar gelden jouw regels. Als het kind van je gasten de hele zetel vol kruimelt, kan je er dus wat van zeggen en een bordje aanreiken. Dat is niet het geval wanneer je op bezoek bent bij mensen met kinderen. Strooit datzelfde kind in zijn huis evenveel kruimels in het rond, dan gelden daar de regels van zijn ouders en mag het misschien dus wel.

OP RESTAURANT MET (VOORBEELDIGE) KINDEREN

Speel thuis eens restaurantje. Haal de reservewijnglazen uit de kast en laat je kinderen die gebruiken. Vertel hen dat je een wijnglas bij de steel vasthoudt, omdat de wijn anders warm wordt en het glas vet. Breng de regels op een speelse manier aan. Overdrijf eens om hen te tonen dat smakken aan tafel echt niet leuk is voor de andere tafelgenoten. Leg hen uit dat samen eten aangenaam is en dat je dan kan praten. Vertel meteen dat ze best even wachten met eten tot iedereen bediend is of minstens aan de tafel zit.

Kies je restaurant in functie van wat je kinderen aankunnen én zorg dat je je er zelf goed bij voelt. Ga niet naar een 'stijf' restaurant als je vooraf weet dat je je de hele avond ongemakkelijk zal voelen omdat je kinderen er niet klaar voor zijn. Er zijn genoeg restaurants waar je met kinderen heen kan, ook met kleine kinderen. Als je weet dat ze al snel zouden willen rondlopen en spelen, kies dan geen gelegenheid waar je drie uur lang aan tafel zit.

Neem eventueel een rustig spelletje mee waarmee ze zich - in stilte - kunnen bezighouden, zoals een puzzel, een boekje of tekengerief. Maar betrek je kinderen bij het eten. Zonder hen niet af. Een kind dat oud genoeg is voor een computerspel, is ook oud genoeg om deel te nemen aan de maaltijd en de gesprekken. Je mag dan heus wel van je kind verwachten dat het niet enkel oog heeft voor zijn spelletje.

Veel kinderen eten op de Amerikaanse manier. Ze snijden en prakken eerst alles, nemen vervolgens hun vork in de andere hand, brengen hun hoofd naar hun bord en 'harken' alles binnen. Dat is leuk om eens te doen voor de televisie, maar het is echt noodzakelijk dat je je kinderen aanleert hoe het anders kan. Op restaurant horen ze met mes en vork te eten en wanneer ze dat thuis gewend zijn, zal dat geen al te groot probleem vormen. Als ouder moet je met een gerust gevoel met je kinderen aan tafel kunnen zitten. Zo genieten jullie allemaal. Uiteraard lukt dat de ene keer al wat beter dan de andere en af en toe misschien zelfs helemaal niet. Waak er dan over dat je kinderen toch de andere gasten niet storen. Iedereen moet van zijn avond kunnen genieten.

bovendien ongezellig als jij al gedaan hebt terwijl anderen nog zitten te eten. Je legt je vorken niet op de bank in de trein, omdat daar dadelijk weer iemand moet zitten.

Een stoel zet je na gebruik netjes onder de tafel, want anders verspert hij de weg. Je houdt je hand voor je mond wanneer je niest of hoest, omdat je geen bacteriën wil verspreiden waarmee je anderen kan besmetten. Om dezelfde reden was je ook je handen na het toiletbezoek. Als je tijdens het eten je mes en vork neerlegt, doe je dat gekruist op je bord. Je legt ze niet als roeispanten op de rand van je bord, want dan kunnen ze vallen en hinderen ze je burens. Je gsm't of sms't niet de hele tijd wanneer je in gezelschap bent, omdat het dan lijkt alsof de anderen je niet interesseren. Als kinderen iets beter begrijpen, onthouden ze het beter en accepteren ze het makkelijker. Dat geldt voor veel dingen en dus ook voor omgangregels. Bovendien kan je hen zeker wanneer ze al wat ouder zijn tot nadenken stemmen en zelf doen inzien dat het best flauw is als ze de deur voor iemand laten dichtvallen. En ze begrijpen vast wel dat het sympathiek is om even op te staan wanneer oma op bezoek komt, als je hen uit-

legt dat zij het ook op prijs stellen dat ze worden begroet wanneer ze ergens aankomen. 'Het kost je niets om de omgangsvormen te kennen', benadrukt Van Ditzhuyzen. 'Dat is ook een diploma. Ik ben heus niet beter dan anderen, ik ben beter opgevoed.' Dat betekent natuurlijk niet dat je als ouder de hele tijd aan etiketteregels moet lopen denken wanneer je met je kind ergens bent. Maar het is wel belangrijk om het goede voorbeeld te geven. En beetje bij beetje kan je je kinderen heel wat aanleren. Zo kan je je kinderen attent leren zijn en 'dankjewel mevrouw' (of mijnheer) leren zeggen als ze iets krijgen. 'Je kinderen aansporen tot bedanken in aanwezigheid van anderen is voor hen niet gênant', verzekert Strubbe. 'Je toont wel degelijk belang te hechten aan bepaalde waarden en normen. Al kennen veel ouders het rampscenario: je kind krijgt een huilbui in de supermarkt of begint te stampvoeten omdat het dat bepaalde koekje niet krijgt. Je probeert je kind dan te troosten, maar niet ten koste van je opvoeding. Als je toegeeft aan de grillen van je kind, kan je dit scenario opnieuw verwachten wanneer je naar de winkel gaat.'

LEERPROCES

Want zoals alles is het natuurlijk een leerproces voor een kind. Stel daarom niet meteen te hoge eisen, maar ga ook geen situaties uit de weg.

Strubbe: 'Mensen zeggen wel eens dat ze met hun kind niet naar een restaurant kunnen, maar er is voor elke leeftijd en voor elk kind wel een aangepast restaurant te vinden. Sommige restaurants hebben een kinderhoek, bieden kleurgerief aan.... Fastfoodketens zijn ook wel kindvriendelijk, maar daar zullen je kinderen allicht niet leren hoe het hoort.'

Ook Van Ditzhuyzen pleit voor een bewuste restaurantkeuze. 'Opteer eerder voor een panenkoekenrestaurant dan een keurig etablissement. Daar kan je hen leren hoe ze zich moeten gedragen. Maar als je kind echt niet even op zijn stoel kan blijven zitten, moet je niet gaan of het beter opvoeden. Daar moet je niet over zeuren: er zijn nu eenmaal beperkingen als je kleine kinderen hebt. Kinderen mogen niet rondrennen, aan de broek van de ouders hangen, onder de tafel kruipen of op de grond gaan liggen.'

Het is misschien niet fijn voor de kinderen om op zulke regels te worden gewezen, maar niet alles moet leuk zijn, bezweert Van Ditzhuyzen. 'Een aantal dingen moet je er echt in 'rammen' door er voortdurend op te wijzen. Kinderen kunnen toch ook een leuke tijd hebben terwijl ze wel rekening houden met anderen? Ze moeten toch ook op tijd naar bed, naar school en huiswerk maken? Trouwens: als jij rekening houdt met anderen, houden anderen rekening met jou. En dat is natuurlijk meteen weer fijn voor jou.'

Als ouder ben jij uiteraard degene die je kind een aantal zaken moet bijbrengen. Omgangregels zijn er daar een van. Want wanneer een kind ongeneerd boert, een 'stom' cadeau in de prullenmand kiepert of een leeg blikje op de straat gooit, is iedereen het erover eens dat zoiets niet in de eerste plaats het kind te verwijten valt maar wel de ouders. ■

MEER WETEN?

- 'Etiquette en reizen en verschillende culturen', Kevin Strubbe (Van Halewyck).
- 'KinderDitz. Kinderen weten hoe het hoort', Reinildis Van Ditzhuyzen (uitgeverij Becht).
- 'Met je vingers in je neus. Etiquettegids voor kinderen', Stefaan Van Laere en Do Van Ranst (Davidsfonds).
- Het Kookeiland (www.kookeiland.be) organiseert tijdens de schoolvakanties kook- en etikettekampen voor elf- tot vijftienjarigen.